

Száz éve született, 33 éve halt meg Ingrid Bergman

Posted by Edit On augusztus 28, 2015 0 Comment

Száz éve, 1915. augusztus 29-én született, 33 éve halt meg Ingrid Bergman.

Születésének 100. évfordulóján emlékezünk Ingrid Bergmanra, a svéd filmcsillagra, aki 67 évesen, a születésnapján halt meg rákban.

Ingrid Bergmannak még azt mondták: van lélek

„*A siker az, hogy megkapod, amit akarsz; a boldogság pedig az, hogy akarod is, amit megkapsz.*” – Ingrid Bergman

A svéd apától és németországi anyától született sugárzó szépségű, titokzatos tehetség 23 éves korától hollywoodi filmszínésznő, s pályáján három Oscar-díjat is kap: Ingrid Bergman svéd színésznő – mint ő maga megvallotta – nem tudott volna a színészet nélkül élni. Az amerikai filmipartól eltávolodó filmcsillag, aki utóbb három házasságát is megbánta, a 67. születésnapján úgy halt meg, hogy addigra megbékélt a rákkal, a halállal – talán azért, mert neki még azt mondták: „van lélek”.

A Stockholmban született Ingrid még alig kétéves, amikor meghal édesanyja, fotográfus édesapját pedig – aki lányát operaénekesi pályára szánja – tizenhárom évesen veszíti el. Rokonok közt cseperedik, majd 1932-ben a stockholmi Királyi Drámaszínház színiiskolájába nyer felvételt 17 évesen – itt néhány évvel korábban Greta Garbo végzett. **„Tudtuk, hogy természetes tehetség és hogy nagyszerű”** – szölte a felvételiztetők egybehangzó véleménye, Bergman már egyetlen év után színpadi szerepet kap; ilyesmi soha nem történt más növendékkel korábban. Ám miután az egyik svéd filmstúdió szerződteti, otthagyja a színiiskolát, a statiszta szerepek után 1935-től kisebb filmszerepeket kap, majd egyre komolyabbak következnek; forgat Németországban is.

„Ha nem színészkedhetnék, nem tudnék többé levegőt venni!” – így vallott magáról a svéd színésznő, akinek 1938-tól hollywoodi korszaka kezdődik: 1942-ben Humphrey Bogart oldalán szerepel a legendás **Casablancában...**

„Oly sok fontosabb filmem volt, mégis, az emberek folyton csak arról az egyről akarnak beszélni, amelyiket Bogarttal készítettem” – nyilatkozik utóbb.

Az **Akiért a harang szól** 1943-ban következik, 1944-ben a **Gázláng** egyik főszereplője; az ebben nyújtott alakításáért **Oscar-díjat** kap. A Hitchcock rendezte **Elbájolva** című film pszichoanalitikusa 1945-ben – főszereplő partnere, szerelme ebben Gregory Peck; Bergman még további két Hitchcock-filmben szerepel. Hollywoodi korszaka után rendszerint két kései filmjét szokás még emlegetni: a **Gyilkosság az Orient expresszen-t** 1974-ből, amely számára **úgyszintén Oscart** hozott, valamint az 1978-as legutolsót, az **Őszi szonátát**, amelyben Liv Ullmannal szerepel együtt a már nagybeteg színésznő – s Ingmar Bergman rendező régi álma vált valóra, hogy Ingriddel forgatható...

„Bármit könnyedén megoldok a színpadon, de a való életben otrombának, ügyefogyottnak érzem magam. Azaz, nem én választottam a színészetet. A színészet választott engem.” – tekint vissza Ingrid Bergman életpályájára. S való igaz: Hitchcock Elbájolva című produkciójában 70 éve olyan szerepben mutatkozik be, amelyet úttörőként formálhatott meg: pszichoanalitikust játszik, bár „csak” Oscar-jelölésig viszi alakításával – Rózsa Miklós kap e film remek zenéjéért Oscart, s a kivételes filmben feltűnik Salvador Dalí híres szurrealista álmjelenete, melyet a képzőművésznek a Buñuellel közösen forgatott „legendásan hírhedt” alkotása, az Andalúziai kutya ihletett...

Az Elbájolva egyike annak a mintegy húsz amerikai művészi filmalkotásnak, amelyek a negyvenes évek elejétől a múlt század végéig az elmeegészségügyről, a mentális páciensek helyzetéről készültek – ezek között olyan remekművek sorakoznak, mint a Száll a kakukk fészkére Jack Nicholsonnal, az Esőember Dustin Hoffmannal és Tom Cruise-zal, vagy a Don Juan DeMarco Faye Dunawayjel, Johnny Depp-pel és az egyik utolsó alakításában feltűnő, szeniális Marlon Brandóval.

S míg 70 éve az Elbájolva nyitó képsoraiban – egy Shakespeare-idézet után – a pszichoanalízis jelentését a nagyközönség számára még külön feliratban magyarázzák el 1945-ben, melyben az **EMBERI LÉLEKRŐL** esik említés a lélekgyógyászat kapcsán, a harminc évvel későbbi remekmű, a Száll a kakukk fészkére a pszichiátria brutális elektrosokkját és homloklebenymetszéssel zombikat gyártó, az embert állatnak tekintő gyakorlatát mutatja be 1975-ben.

Az Ébredésekben – ez ugyanennek a húszas sorozatnak egyik alkotása – Robin Williams 25 évvel később pszichiátert formál meg, aki pácienseiben gyógyszer-csodaszerrel igyekszik „lelket ébreszteni”, ami persze nem járhat sikerrel: 1990-re a pszichiátria már a gyógyszeripar – a fegyvergyártás utáni legjövedelmezőbb iparág – fizetett ügynökeként a bolygó legyógyszerezésén fáradozik materialistaként...

A száz éve született Ingrid Bergman harminchárom éve távozott abból a világból, melyben a lélekgyógyászatból – pálfordulattal – a lelket kizárták.

Ám ars poeticájának is nevezhető gondolatában a svéd filmcsillag – ha a kor szellemét borúlátóan közvetítve is – még hivatkozik a **LÉLEKRE:**

„*A film, mint az álom; a film, mint a zene. Semelyik más művészeti ág nem érinti meg a tudatot úgy, mint a film, közvetlenül az érzelmeinkre hatva, lelkünk sötét kamráinak mélyében is.*”

